

Politické strany a evropská integrace v názorech české veřejnosti

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2004, v04-06</i>
Otázky:	<i>PV.65, PM.70, PM.71, PV.66a,b</i>
Termín terénního šetření:	<i>18.-28. 6. 2004</i>
Počet respondentů:	<i>889</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>3. září 2004</i>
Autor výzkumu:	<i>Lukáš Linek¹</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Horáková</i>

Součástí červnového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byl rovněž soubor otázek mapujících názory české veřejnosti na politické strany a na proces evropské integrace. Podívejme se nejprve, jakým politickým stranám vyjadřují čeští voliči nejčastěji své sympatie.² Respondentům byl předložen seznam politických stran, které kandidovaly v červnových volbách do Evropského parlamentu.

Tabulka 1: Sympatie k politickým stranám (v %)

SNK	2
ČSSD	9
ODS	24
Strana zelených	2
KDU-ČSL	7
KSČM	13
Nezávislí	2
Jiná strana	5
Žádná strana	31
Neví	5

Téměř třetina českých občanů starších 18 let nechová sympatie k žádné politické straně. Necelá čtvrtina respondentů sympatizuje s ODS, 13 % dotázaných vyjádřilo své sympatie KSČM a 9 % ČSSD. Výraznější podíl sympatizantů (konkrétně 7 %) zaznamenala ještě KDU-ČSL.

¹ Mgr. Lukáš Linek je odborným pracovníkem oddělení Sociologie politiky Sociologického ústavu AV ČR. Otázky byly součástí mezinárodního komparativního výzkumu European Election Survey 2004 věnovaného proběhnuvším volbám do Evropského parlamentu. Výzkum proběhl ve všech členských zemích EU, Lukáš Linek byl jeho koordinátorem pro Českou republiku.

² Otázka: „Cítíte se blízko k některé z politických stran? Pokud ano, které?“

Dotázaných, kteří v předchozí otázce uvedli nějakou stranu, jsme se dále zeptali: „Cítíte se této straně hodně blízko, docela blízko, nebo jste pouze sympatizant?“ Výsledky srovnané podle četnosti výskytu jednotlivých stran v předcházející otázce ukazuje tabulka 2.

Tabulka 2: Jak blízko se dané straně cítíte? (v %)

	Hodně blízko	Docela blízko	Sympatizant	Celkem
ODS	14	37	49	100
KSČM	29	45	26	100
ČSSD	16	32	52	100
KDU-ČSL	26	34	40	100

Nejblíže se „své“ politické straně cítí příznivci KSČM, z nichž více než čtvrtina se této straně cítí „hodně blízko“ a necelá polovina „docela blízko“. Poměrně blízkým vztahem ke straně jsou charakterističtí rovněž přívrženci KDU-ČSL. Naopak přibližně polovina voličů ODS a ČSSD se označuje jen za sympatizanty těchto stran.

V červnovém výzkumu jsme dále zjišťovali, za jak pravděpodobnou pokládají respondenti možnost, že by volili určitou politickou stranu (respondenti se vyjadřovali k 5 současným parlamentním stranám).³

Tabulka 3: Pravděpodobnost volby určité strany (v %)

	Není to vůbec pravděpodobné				Je to velmi pravděpodobné	
	01-02	03-04	05-06	07-08	09-10	
ČSSD	39	20	15	13	10	
KDU-ČSL	47	18	14	8	9	
KSČM	56	8	9	9	15	
ODS	31	14	13	13	27	
US-DEU	56	14	13	8	5	

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Více než polovina respondentů je přesvědčena, že je zcela nepravděpodobné, že by volili KSČM a US-DEU. Odevzdání hlasu ODS považuje za velmi nepravděpodobné pouze necelá třetina dotázaných, což je nejméně ze všech sledovaných stran. Naopak velmi pravděpodobná je volba ODS pro více než čtvrtinu oslovených, odevzdání hlasu KSČM považuje za hodně pravděpodobné 15 % dotázaných, ČSSD a KDU-ČSL bude velmi pravděpodobně volit desetina oslovených a US-DEU 5 % respondentů.

Vedle vztahu občanů k jednotlivým politickým stranám jsme se v červnovém výzkumu věnovali rovněž otázkám evropské integrace. Nejprve nás zajímalo, jak se na tento proces dívá česká veřejnost⁴.

³ Otázka: „V České republice máme mnoho politických stran, z nichž každá by chtěla získat Váš hlas. Jak pravděpodobné je, že byste někdy volil následující strany? Prosím, vyjádřete svůj názor na 10-bodové škále, kde 1 znamená, že to není vůbec pravděpodobné, a 10 znamená, že je to velmi pravděpodobné.“

⁴ Otázka: „Někteří lidé říkají, že evropská integrace by měla být prohloubena. Jiní říkají, že integrace zašla příliš daleko. Jaký je Váš názor? Označte svůj názor s použitím 10-stupňové škály. Na této škále 1 znamená, že sjednocování „zašlo příliš daleko“, a 10 znamená, že by sjednocování „mělo být prohloubeno“. Jakým číslem označíte Váš názor na integraci?“

Tabulka 4: Názory veřejnosti na proces evropské integrace (v %)

Sjednocování zašlo příliš daleko					Sjednocování by mělo být prohloubeno				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4,4	5	8,2	8,9	17,4	14,4	9,5	8,3	3,5	2,5

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Jak ukazuje tabulka 4, česká veřejnost není v názorech na evropskou integraci ani zdaleka jednotná. Pokud však dotázané rozdělíme na dvě poloviny podle toho, ke kterému názorovému pólu se přiklonili, můžeme konstatovat, že 44 % oslovených se domnívá, že sjednocování zašlo příliš daleko. Blíže k tvrzení, že sjednocování by mělo být prohloubeno, se naopak cítí 38 % respondentů. Ráda bych ale upozornila na to, že téměř třetina všech dotázaných se zařadila do prostředních 2 kategorií, a lze tedy předpokládat, že jsou více méně spokojeni se současným průběhem procesu evropské integrace. Téměř pětina oslovených se k položené otázce nedokázala vyjádřit.

Dále nás zajímalo, jak v souvislosti s evropskou integrací hodnotí občané některé politické strany.⁵

Tabulka 5: Politické strany a evropská integrace (názory veřejnosti v %)

	Sjednocování zašlo příliš daleko		Sjednocování by mělo být prohloubeno			Průměr
	01-02	03-04	05-06	07-08	09-10	
ČSSD	5	12	22	24	10	6,06
KDU-ČSL	5	10	23	23	8	6,04
KSČM	29	18	15	4	4	3,62
ODS	12	20	20	12	10	5,11
US-DEU	5	10	25	15	9	5,88

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Jako největší zastánce evropské integrace vnímá česká veřejnost ČSSD a KDU-ČSL, ale ani zde není příklon na stranu prohlubování procesu sjednocování nijak výrazný. ODS a US-DEU se na předložené škále podle české veřejnosti nacházejí někde uprostřed, přičemž US-DEU se mírně kloní na stranu dalšího prohlubování integrace a ODS na stranu opačnou. Podle mínění respondentů se KSČM ze všech posuzovaných stran nejvíce přiklání k názoru, že sjednocování už zašlo příliš daleko.

⁵ Otázka: „A kam byste umístil následující strany na totožné škály, podle toho, který z názorů podporují?“